

नार्यः पतति मृत्पिण्डपतनं यथा in moralischem Sinne BHARTY. Suppl. 14. विकृतस्थाननुष्ठानान्निन्दितस्य च सेवनात् । अनियक्ताञ्छेन्द्रियाणां नरः प-
तनमृच्छति (पतन = पाप ÇKDn.) || Prāñçāçittavivēka im ÇKDn. पावदे-
वापिनं पतनादिभिर्देषिरभिभूयते das Vernachlässigen der mit seiner Kaste
verbundenen Verpflichtungen (apostasy Muir) VP. bei Muir, Sanscrit
Texts I, 146, 1 v. u. Mit Ergänzung von गर्भस्य so v. a. Fehlgeburt VA-
rāh. LAGHŪ. 3, 5. — b) Subtraction COLBR. Alg. 5. — c) die Bretle
eines Planeten WILS.

पतनीय (von पतन) adj. zum Fall, zum Verlust der Kaste führend;
n. ein Verbrechen, das zum Verlust der Kaste führt: नीचाभिगमनं गर्भ-
पातनं भर्तृहिंसनम् । विशेषपतनीयानि स्त्रीणामेतान्यपि ध्रुवम् || JĀÉN. 3,
298. 40. ब्राह्मणः पतनीयेषु वर्तमानो विकर्मसु MBh. 3, 14075. कथं प्रायो-
पविष्टाय — नृशंसं पतनीयं च तादृशं कृतवानसि 7, 6789. NĀRADA bei KULL.
zu M. 7, 2. पतनीयकृते तेषु JĀÉN. 2, 210. पतनीयाक्रोश KULL. zu M. 8,
276. 277.

पतन् (partic. praes. von 1. पत्) adj. fliegend; m. Vogel AK. 2, 5, 33.
H. 1316. MED. I. 121. HALĀJ. 2, 82. RAGH. 13, 19. ÇIÇ. 9, 15. NALOD. 1, 21.
Belege für die adj. Bed. s. u. 1. पत्

पतत्क (vom vorherg.) adj. Bez. einer beschleunigten Art des AÇ-
vamedha LĪṬ. 9, 11, 6. NIDĀNA 8, 8.

पतम m. Vogel; Heuschrecke; der Mond UṆĀDIVṬ. im SĀMĀSHIPTAS.
ÇKDn. — Vgl. पतस.

पतयाम् (von 1. पत् in der caus. Form पतय्) adj. (f. ऊ) fliegend P. 3,
2, 158. P. 4, 1, 71. VĀRTI. 3. VOP. 26, 148. AK. 3, 1, 27. H. 445. AV. 7, 115, 2.

पतयिष्ते (wie eben) adj. dass. RV. 1, 163, 11. नि द्विपादशतुष्पादेः श्र-
ष्टिर्नि ऽविश्रन्त्यतयिष्त्वः 8, 27, 12.

पतयिष्कृते (vom vorherg.) adj. dass. AV. 6, 18, 3.

पतरं (von 1. पत्) adj. fliegend, flüchtig: एतशाः RV. 10, 37, 3. 2, 2, 4.
10, 106, 8.

पतरू (wie eben) adj. dass.: पर्णा मृगस्यं पतरौः RV. 1, 182, 7.

पतसे (wie eben) UṆĀDIS. 3, 117. m. Vogel UḠĒVAL. Heuschrecke; der
Mond UṆĀDIVṬ. im SĀMĀSHIPTAS. ÇKDn. — Vgl. पतम्.

पताक (wie eben) 1) m. a) = पताका a. ADDB. Ba. in Ind. St. 1, 41, 14.
Viell. nur fehlerhaft, da ebend. 39, 2 v. u. die Form पताका erscheint. — b)
eine best. Stellung der Hand oder der Finger der Hand Verz. d. Oxf. H.
86, a, 26. 202, a, 1. Vgl. त्रिपताका und त्रिपताकाकर DAÇAR. 1, 59. —
2) f. घा parox. UḠĒVAL. zu UṆĀDIS. 4, 14. a) Flagge, Fahne, Wimpel,
Banner AK. 2, 8, 3, 67. TRIK. 2, 8, 57. H. 750. an. 3, 61 (= ध्वज, केतु,
झण्ड). MED. k. 114. HALĀJ. 2, 303. UḠĒVAL. पताका ध्वजदण्ड इत्येके H. 750.
Sch. gaṇa त्रीक्षादि zu P. 5, 2, 116. ADDB. Ba. in Ind. St. 1, 39, 2 v. u.
नगरं पताकाध्वजमालिनम् MBh. 3, 2014. वातेरिता पताकेव 8646. 7, 3930.
अलं चक्रुः — नागसाह्वयम् । पताकाभिर्विचित्राभिर्ध्वजैश्च विविधैरपि || 14,
2047. ऽदण्डेषु 2447. पताकाभिरलंकृतः (सेनायाः पन्थाः) R. 2, 80, 18. SUCR.
2, 284, 11. 383, 17. VARĀH. BṬH. S. 24, 9. 33, 5. 42 (43), 25. 47, 33. 59, 2.
पताकांशुकपङ्क्तिभिः VID. 53. धूपत्तां सौधमूर्धसु — पताकाः PRAB. 26, 8.
सपताक (रथ) MBh. 13, 2784. उत्तोरणपताका adj. KATHĪS. 10, 210. की-
र्तिभूतां पताकां यो लोके धामयिता प्रभुः R. 2, 44, 7. पशःपताकां विपुलां
त्रिषु लोकेषु विश्रुताम् । उच्छ्रुत्य ते गतः पुत्रः R. GORR. 2, 64, 9. शौर्यैक-
IV. Theil.

पताकामिव तां सुताम् VID. 276. Inscr. in Journ. of the Am. Or. S. 6,
506, ÇI. 22. Vgl. उत्पताक, उत्पताका, निष्पताक. — b) eine best. grosse
Zahl: कोटीसकलं वर्षाणां त्रीणि कोटिशतानि च । पदान्यष्टादश तथा प-
ताके द्वे तथैव च || MBh. 13, 5234. 5267. — c) in der Dramatik ein Zw-
schensfall, eine Episode H. an. MED. DAÇAR. 1, 18. 33. ऽनायक 2, 7. — d)
Glück, Wohlfahrt; = सौभाग्य TRIK. 3, 3, 29. H. an. MED. — e) Titel
eines Buches MALLIN. in Verz. d. Oxf. H. 126, a.

पताकास्थानक (प० + स्थान) n. in der Dramatik Andeutung eines
Zwischensfalls DAÇAR. 1, 14. प्राकरणिकस्य भाविना ऽर्थस्य सूचकं रूपं प-
ताकावद्भवतीति पताकास्थानकम् Schol. SĀB. D. 298. fgg. in den Schol.
zu 301 und 302 auch ऽस्थान.

पैताकिक (von पताका) adj. mit einer Fahne versehen. eine Fahne tra-
gend gaṇa त्रीक्षादि zu P. 5, 2, 116.

पैताकिन् (wie eben) 1) adj. a) mit einer Fahne —, mit einer Flagge
versehen, eine Fahne tragend; subst. Fahnenträger gaṇa त्रीक्षादि zu
P. 5, 2, 116. AK. 2, 8, 3, 39. H. 764. लङ्का R. 6, 15, 17. नगरीं बहुध्वजप-
ताकिनीम् 31, 4. रथ MBh. 2, 935. 2079. 7, 8117. गज R. 2, 92, 32 (101, 85
GORR.). VIKR. 137. नौ MBh. 1, 5639. R. 2, 89, 12 (97, 17 GORR.). 17. धन-
जय MBh. 4, 1639. बल 1, 4423. पताकिना मण्डलिनः फणवत्तश्च (सर्पाः)
2, 363. कृष्यैश्च सपताकिभिः 3, 646. — b) Bez. einer best. zum Wahrsa-
gen dienenden Figur (रिष्टारिष्टबोधकचक्रविशेष) ÇKDn. m. a scheme
for casting a nativity WILS. — 2) m. a) Fahne: तस्मिन् (गके) सुविक्रिताः
सर्वे ह्यकदण्डाः पताकिनः HARIV. 8991. — b) N. pr. eines Streiters auf
Seiten der Kuru MBh. 7, 6851. — 3) f. ऽकिनी a) Heer (vgl. घडिनी)
H. 746. HALĀJ. 2, 302. ÇĀRĀTRĀK. bei WILS. RAGH. 4, 82. — b) N. einer
best. Gottheit BRAHMA P. in Verz. d. Oxf. H. 19, a, 25.

पतापत (von 1. पत् mit Redupl.) adj. hinfällig, eine Neigung zum
Fallen habend P. 6, 1, 12. VĀRTI. 2. PAT. zu P. 7, 4, 58. VOP. 26, 30. पत्र
नक्षत्राणि पतापतानीव भवन्ति KAUC. 128. 93.

पैति (von 3. पत्) UṆĀDIS. 4, 57. instr. पैत्या, dat. पैत्ये, gen. abl. पत्युस्,
loc. पत्यौ; am Ende eines comp. wie die andern Masculina auf इ P.
1, 4, 8. 7, 3, 118. VOP. 3, 53. Im Veda auch in Verbindung mit einem gen.
(vgl. वाचस्पतिना. उषस्पतिना AV. 16, 6, 6. क्षेत्रस्य पतये 2, 8, 5. भूतस्य
पतये 3, 10, 9. 10) regelmässig declinirt nach P. 1, 4, 9. कुलुक्षानां पतये
Sch. Die regelmässigen Formen kommen aber auch in der nachve-
dischen Sprache vor und auch ohne vorangehenden Genitiv: पतिना
R. 1, 2, 15. 4, 16, 35. MĀK. P. 21, 68. 74, 40. पति KATHĪS. 42, 207. Laut-
liches Verhalten eines vorangehenden gen. RV. PAIT. 4, 15. VS. PAIT.
3, 34. P. 8, 3, 53. 54. Ableitungen von Compositis auf पति P. 4, 1, 84. 85. 1)
m. Inhaber, Besitzer; Herr, Gebieter AK. 3, 1, 10. H. 359. MED. t. 32 (m. f.
n.). UḠĒVAL. रायः स्यात् पतयः RV. 5, 49, 4. मृधराषाम् 1, 44, 9. धियस् 23, 3.
विश्वस्य जगतः प्राणातस्पतिः 101, 5. शोचिषस् 5, 6, 5. भुवनस्य 51, 12. वि-
शाम् 6, 13, 1. सुवीर्यस्य 47, 12. पथस् 58, 1. गवांम् 3, 31, 4. करीणाम् 8,
24, 14. अश्विना पतनी 2, 31, 4. 4, 16, 7. इन्द्राय प्रलाय पत्ये 1, 61, 2. AV. 6,
33, 3. पतिं पतीनाम् ÇVETICV. UP. 6, 7. पृथिव्याः R. 1, 54, 11. दशग्रामं,
सकलं M. 7, 115. 117. अतौक्तिषो N. 1, 3. क्षेत्रपतिना HIT. 21, 10. im
Gegens. zu भृत्य Spr. 280. VARĀH. BṬH. S. 91, 1. 92, 9. अन्धमद्रकपती 11.
60. 55. विदर्भपतये N. 2, 5. कूर्मं Spr. 608. वराहं ÇĀS. 39, v. l. H. 4. in
26*